

Brusel 30. června 2023
(OR. en)

11143/23

ECOFIN 668
UEM 202
SOC 494
EMPL 345
COMPET 689
ENV 768
EDUC 281
RECH 313
ENER 404
JAI 914
GENDER 145
ANTIDISCRIM 139
JEUN 183
SAN 420

POZNÁMKA

Odesílatel:	Generální sekretariát Rady
Příjemce:	Výbor stálých zástupců / Rada
Č. předchozího dokumentu:	9838/1/23 REV 1
Č. dok. Komise:	COM(2023) 613 final
Předmět:	DOPORUČENÍ RADY k národnímu programu reforem Kypru na rok 2023 a stanovisko Rady k programu stability Kypru z roku 2023

Delegace naleznou v příloze výše uvedený návrh doporučení Rady, který na základě doporučení Komise COM(2023) 613 final projednala Rada a Evropská rada.

DOPORUČENÍ RADY

ze dne ...

k národnímu programu reforem Kypru na rok 2023 a stanovisko Rady k programu stability Kypru z roku 2023

RADA EVROPSKÉ UNIE,

s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie, a zejména na čl. 121 odst. 2 a čl. 148 odst. 4 této smlouvy,

s ohledem na nařízení Rady (ES) č. 1466/97 ze dne 7. července 1997 o posílení dohledu nad stavy rozpočtů a nad hospodářskými politikami a o posílení koordinace hospodářských politik¹, a zejména na čl. 5 odst. 2 uvedeného nařízení,

s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1176/2011 ze dne 16. listopadu 2011 o prevenci a nápravě makroekonomické nerovnováhy², a zejména na čl. 6 odst. 1 uvedeného nařízení,

s ohledem na doporučení Evropské komise,

s ohledem na usnesení Evropského parlamentu,

¹ Úř. věst. L 209, 2.8.1997, s. 1.

² Úř. věst. L 306, 23.11.2011, s. 25.

s ohledem na závěry Evropské rady,

s ohledem na stanovisko Výboru pro zaměstnanost,

s ohledem na stanovisko Hospodářského a finančního výboru,

s ohledem na stanovisko Výboru pro sociální ochranu,

s ohledem na stanovisko Výboru pro hospodářskou politiku,

vzhledem k těmto důvodům:

- (1) Dne 19. února 2021 vstoupilo v platnost nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/241³, kterým byl zřízen Nástroj pro oživení a odolnost (dále jen „nástroj“). Nástroj poskytuje členským státům finanční podporu na provádění reforem a investic, a přináší tedy fiskální impuls financovaný Unií. V souladu s prioritami evropského semestru nástroj přispívá k hospodářskému a inkluzivnímu oživení a k provádění udržitelných prorůstových reforem a investic, zejména reforem a investic za účelem podpory zelené a digitální transformace a zvýšení odolnosti ekonomik členských států. Pomáhá rovněž posílit veřejné finance, podnítit hospodářský růst a tvorbu pracovních míst ve střednědobém a dlouhodobém výhledu, zlepšit územní soudržnost v rámci Unie a podpořit setrvalé provádění evropského pilíře sociálních práv. Maximální finanční příspěvek na členský stát v rámci nástroje byl dne 30. června 2022 aktualizován v souladu s čl. 11 odst. 2 nařízení (EU) 2021/241.

³ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/241 ze dne 12. února 2021, kterým se zřizuje Nástroj pro oživení a odolnost (Úř. věst. L 57, 18.2.2021, s. 17).

- (2) Dne 22. listopadu 2022 přijala Komise roční analýzu udržitelného růstu 2023, jež zahájila evropský semestr koordinace hospodářských politik pro rok 2023. Dne 23. března 2023 Evropská rada potvrdila priority analýzy udržitelného růstu 2023, která se zaměřuje na čtyři rozměry konkurenceschopné udržitelnosti. Dne 22. listopadu 2022 přijala Komise na základě nařízení (EU) č. 1176/2011 také zprávu mechanismu varování 2023, ve které je Kypr uveden mezi členskými státy, jež mohou být postiženy nerovnováhami nebo u nich takové postižení může hrozit. Bude tudíž zapotřebí hloubkový přezkum Téhož dne Komise rovněž přijala stanovisko k návrhu rozpočtového plánu Kypru na rok 2023. Komise taktéž přijala doporučení pro doporučení Rady týkající se hospodářské politiky eurozóny, jakož i návrh společné zprávy o zaměstnanosti 2023, která analyzuje provádění hlavních směrů politik zaměstnanosti a zásad evropského pilíře sociálních práv. Rada přijala doporučení týkající se hospodářské politiky eurozóny⁴ (dále jen „doporučení týkající se eurozóny 2023“) dne 16. května 2023 a společnou zprávu o zaměstnanosti dne 13. března 2023.
- (3) Třebaže ekonomiky Unie vykazují pozoruhodnou odolnost, stále na ně negativně dopadá geopolitická situace. Unie pevně stojí při Ukrajině a agenda hospodářské a sociální politiky Unie se zároveň zaměřuje na snižování negativního dopadu energetických otřesů na zranitelné domácnosti i podniky v krátkodobém horizontu a na pokračování dosavadní práce na zelené a digitální transformaci, podpoře udržitelného a inkluzivního růstu, ochraně makroekonomické stability a zvyšování odolnosti ve střednědobém horizontu. Silně se také soustřeďuje na zvyšování konkurenceschopnosti a produktivity Unie.

⁴ Doporučení Rady ze dne 16. května 2023 týkající se hospodářské politiky eurozóny (Úř. věst. C 180, 23.5.2023, s. 1).

- (4) Dne 1. února 2023 vydala Komise sdělení nazvané „Průmyslový plán Zelené dohody pro věk s nulovými čistými emisemi“ (dále jen „průmyslový plán Zelené dohody“), jehož záměrem je posílit konkurenceschopnost unijního průmyslu s nulovými čistými emisemi a podpořit rychlý přechod ke klimatické neutralitě. Plán je doplněním pokračujícího úsilí v rámci Zelené dohody pro Evropu a plánu REPowerEU. Má za cíl vytvořit příznivější prostředí, aby se zvýšila unijní výrobní kapacita u technologií a produktů s nulovými čistými emisemi nezbytných ke splnění ambiciózních cílů Unie v oblasti klimatu a byl zajištěn přístup k relevantním kritickým surovinám, mimo jiné prostřednictvím diverzifikovaného zajišťování zdrojů, patřičného využívání geologických zdrojů v členských státech a maximální recyklace surovin. Průmyslový plán Zelené dohody se opírá o čtyři pilíře: předvídatelné a zjednodušené právní prostředí, rychlejší přístup k financování, zlepšování dovedností a otevřený obchod pro odolné dodavatelské řetězce. Dne 16. března 2023 pak Komise vydala další sdělení nazvané „Dlouhodobá konkurenceschopnost EU: výhled po roce 2030“, jež je postaveno na devíti vzájemně se posilujících stimulech a jehož cílem je vytvoření regulačního rámce, který bude podporovat růst. Sdělení vytyčuje politické priority, které se soustředí na aktivní zajišťování strukturálních zlepšení, dobře zacílených investic a regulačních opatření, aby byly Unie a její členské státy v dlouhodobém výhledu konkurenceschopné. Níže uvedená doporučení pomáhají tyto priority řešit.
- (5) V roce 2023 se evropský semestr pro koordinaci hospodářských politik nadále vyvíjí v souladu s prováděním nástroje. Stále platí, že pro naplnění politických priorit v rámci evropského semestru je zásadně důležité plné provedení plánů pro oživení a odolnost, neboť tyto plány řeší veškerá relevantní doporučení pro jednotlivé země vydaná v posledních letech nebo jejich významnou část. Doporučení pro jednotlivé země z let 2019, 2020 a 2022 zůstávají stejně relevantní i pro plány pro oživení a odolnost, které byly revidovány, aktualizovány nebo pozměněny v souladu s články 14, 18 a 21 nařízení (EU) 2021/241.

- (6) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/435⁵ (dále jen „nařízení REPowerEU“) přijaté dne 27. února 2023 má za cíl rychle ukončit závislost Unie na dovozu fosilních paliv z Ruska. To přispěje k energetické bezpečnosti a diverzifikaci dodávek energií v Unii a povede k širšímu využívání obnovitelných zdrojů energie, ke zvýšení kapacity pro ukládání energie a ke zlepšení energetické účinnosti. Nařízení REPowerEU členským státům umožňuje doplnit do národního plánu pro oživení a odolnost novou kapitolu REPowerEU za účelem financování klíčových reforem a investic, jež pomohou dosáhnout cílů REPowerEU. Zmíněné reformy a investice také pomohou zvýšit konkurenceschopnost unijního průmyslu s nulovými čistými emisemi, o které usiluje Průmyslový plán Zelené dohody, a plnit doporučení pro jednotlivé země, která souvisejí s energetikou a byla členským státům vydána v roce 2022 a případně v roce 2023. Nařízení REPowerEU zavádí novou kategorii nevratné finanční podpory, která je členským státům k dispozici na financování nových reforem a investic souvisejících s energetikou v rámci jejich plánů pro oživení a odolnost.

⁵ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/435 ze dne 27. února 2023, kterým se mění nařízení (EU) 2021/241, pokud jde o kapitoly REPowerEU v plánech pro oživení a odolnost, a nařízení (EU) č. 1303/2013, (EU) 2021/1060 a (EU) 2021/1755 a směrnice 2003/87/ES (Úř. věst. L 63, 28.2.2023, s. 1).

- (7) Dne 8. března 2023 přijala Komise sdělení poskytující pokyny v oblasti fiskální politiky na rok 2024 (dále jen „sdělení z 8. března 2023“). Jeho cílem je podpořit přípravu programů stability a konvergenčních programů členských států a posílit tím koordinaci politik. Komise v něm připomněla, že na konci roku 2023 bude deaktivována obecná úniková doložka Paktu o stabilitě a růstu. Pro roky 2023–2024 vyzvala Komise k fiskálním politikám, které zajistí střednědobou udržitelnost dluhu a udržitelným způsobem zvýší potenciální růst a členské státy byly vyzvány, aby ve svých programech stability a konvergenčních programech z roku 2023 nastínily, jak jejich fiskální plány zajistí dodržení referenční hodnoty pro schodek ve výši 3 % hrubého domácího produktu (HDP) stanovené ve Smlouvě a věrohodné a trvalé snížení dluhu nebo udržení dluhu na omezitelné úrovni ve střednědobém horizontu. Komise vybídla členské státy, aby postupně ukončily vnitrostátní fiskální opatření, která zavedly na ochranu domácností a podniků v souvislosti s prudkým zdražením energií, a začaly u těch nejméně cílených. Uvedla, že pokud by bylo nutné podpůrná opatření prodloužit kvůli novým tlakům na ceny energií, měly by je členské státy zaměřit mnohem lépe než v minulosti na zranitelné domácnosti a podniky. Fiskální doporučení budou podle Komise kvantifikovaná a diferencovaná. Kromě toho budou formulována na základě čistých primárních výdajů, jak je navrženo ve sdělení Komise ze dne 9. listopadu 2022 o směrech pro reformu rámce správy ekonomických záležitostí EU. Komise doporučila, aby všechny členské státy i nadále chránily investice financované z vnitrostátních zdrojů a zajistily účinné využívání prostředků z nástroje i z dalších fondů Unie, a to zejména s ohledem na zelenou a digitální transformaci a cíle odolnosti. Komise uvedla, že v souladu se stávajícími právními předpisy navrhne Radě, aby postupy při nadměrném schodku na základě porušení referenční hodnoty schodku zahájila na jaře 2024 na základě výsledků plnění rozpočtu za rok 2023.

- (8) Dne 26. dubna 2023 předložila Komise legislativní návrhy na provedení komplexní reformy pravidel Unie pro správu ekonomických záležitostí. Jejich hlavním cílem je ve všech členských státech prostřednictvím reforem a investic posílit udržitelnost veřejného dluhu a podpořit udržitelný a inkluzivní růst. Komise ve svých návrzích usiluje o zlepšení vlastní odpovědnosti členských států, zjednodušení rámce a větší zaměření na střednědobý horizont spolu s účinným a soudržnějším prosazováním. Podle závěrů Rady ze dne 14. března 2023 o směrech pro reformu rámce správy ekonomických záležitostí EU je cílem dokončit tuto legislativní činnost v roce 2023.
- (9) Dne 17. května 2021 předložil Kypr Komisi v souladu s čl. 18 odst. 1 nařízení (EU) 2021/241 svůj národní plán pro oživení a odolnost. Komise podle článku 19 nařízení (EU) 2021/241 posoudila relevanci, účinnost, efektivnost a ucelenost tohoto plánu v souladu s pokyny pro posuzování stanovenými v příloze V uvedeného nařízení. Dne 28. července 2021 přijala Rada prováděcí rozhodnutí o schválení posouzení plánu pro oživení a odolnost Kypru⁶. Uvolnění splátek je podmíněno přijetím rozhodnutí Komise přijatým v souladu s čl. 24 odst. 5 nařízení (EU) 2021/241, které uvádí, že Kypr uspokojivě splnil příslušné milníky a cíle stanovené v prováděcím rozhodnutí Rady. Předpokladem uspokojivého splnění je rovněž absence zvratu u dříve dosažených milníků a cílů.

⁶ ST 10686/2021; ST 10686/2021 ADD 1.

- (10) Dne 9. května 2023 předložil Kypr svůj národní program reforem na rok 2023 a dne 2. května 2023 svůj program stability z roku 2023 v souladu s čl. 4 odst. 1 nařízení (ES) č. 1466/97. Vzhledem k jejich provázanosti byly oba programy posuzovány společně. V souladu s článkem 27 nařízení (EU) 2021/241 zohledňuje národní program reforem na rok 2023 rovněž zprávy, které Kypr dvakrát ročně podává o pokroku dosaženém při plnění svého plánu pro oživení a odolnost.
- (11) Dne 24. května 2023 zveřejnila Komise zprávu o Kypru pro rok 2023. Posoudila pokrok, který Kypr učinil při plnění příslušných doporučení, jež pro něj přijala Rada v letech 2019 až 2022, a zhodnotila, jak Kypr provádí plán pro oživení a odolnost. Vycházejíc z této analýzy, zpráva o Česku poukázala na mezery, pokud jde o výzvy, které plán pro oživení a odolnost neřeší nebo je řeší pouze částečně, a na nové a vznikající výzvy. Posoudila rovněž pokrok Kypru při provádění evropského pilíře sociálních práv a v plnění hlavních cílů Unie v oblasti zaměstnanosti, dovedností a snižování chudoby, jakož i pokrok při dosahování cílů Organizace spojených národů v oblasti udržitelného rozvoje.

(12) Komise v případě Kypru provedla hloubkový přezkum podle článku 5 nařízení (EU) č. 1176/2011 a dne 24. května 2023 zveřejnila jeho výsledky. Komise dospěla k závěru, že se Kypr potýká s makroekonomickými nerovnováhami. Především slabiny související se soukromým, veřejným a vnějším dluhem se celkově zmírnily, ale nadále vyvolávají obavy. Zejména vysoké zadlužení včetně úvěrů se selháním se výrazně snížilo a očekává se, že se bude snižovat i nadále, zatímco schodky běžného účtu zůstávají problémem. Soukromý dluh se od roku 2015 snižuje, s výjimkou roku 2020 během krize COVID-19, a očekává se, že v letech 2023 a 2024 bude nadále klesat, což bude podpořeno růstem nominálního HDP. Vyšší úrokové sazby by však mohly vyvíjet tlak na dluhovou službu, neboť převládají úvěry s pohyblivou úrokovou sazbou. Výše soukromého a vnějšího dluhu je ovlivněna přítomností účelově založených subjektů na Kypru, které zvyšují jejich úroveň, ale pro ekonomiku představují omezená rizika. Objem úvěrů se selháním v držení bank se v posledních letech výrazně snížil díky prodeji úvěrů se selháním, odpisům, splátkám v hotovosti, ozdravným opatřením a swapům dluhu za aktiva. Veřejný dluh setrvale klesá; klesl pod úroveň před pandemií a očekává se, že v letech 2023 a 2024 bude klesat i nadále. Navzdory oživení cestovního ruchu se v roce 2022 zvýšil vysoký schodek běžného účtu, což odráželo silnou domácí poptávku a vysoké ceny energií; očekává se, že se v letech 2023 a 2024 poněkud sníží, ale i nadále zůstane vysoký. Politická reakce je příznivá. Očekává se, že několik opatření obsažených v plánu pro oživení a odolnost pomůže diverzifikovat ekonomiku, podpoří růst vývozu a zmírní přílišnou závislost na dovozu ropy. V rámci plánu pro oživení a odolnost byl v polovině roku 2022 přijat balíček pozměňujících zákonů o společnostech nabývajících úvěry a o správcích úvěrů, které zlepšují jejich pracovní prostředí a podporují snižování objemu úvěrů se selháním. Po několika prodlouženích skončilo letos v únoru pozastavení zabavení majetku: účinný rámec pro zabavení majetku je klíčem k tomu, aby byli dlužníci motivováni k účasti na restrukturalizaci úvěrů, aby se dále omezily úvěry se selháním v ekonomice, aby pomohl snížit soukromé zadlužení a posílil platební kázeň.

- (13) Podle údajů potvrzených Eurostatem se saldo veřejných financí Kypru zlepšilo ze schodku ve výši 2,0 % HDP v roce 2021 na přebytek ve výši 2,1 % v roce 2022, zatímco veřejný dluh klesl ze 101,2 % HDP na konci roku 2021 na 86,5 % na konci roku 2022.
- (14) Saldo veřejných financí bylo ovlivněno opatřeními fiskální politiky přijatými ke zmírnění hospodářského a sociálního dopadu zvýšení cen energií. Opatření fiskální politiky, která snižují příjmy, v roce 2022 zahrnovala snížení spotřební daně z pohonných hmot (benzín a motorová nafta o 7 centů na litr a topné palivo o 5,37 centů na litr) pro všechny spotřebitele a snížení sazby daně z přidané hodnoty u spotřeby elektřiny pro domácnosti z 19 % na 9 % (s dalším snížením pro zranitelné domácnosti na 5 %), zatímco opatření fiskální politiky, která zvyšují výdaje, zahrnovala dotování zvýšení sazeb za elektřinu, které pokrývalo 50 % až 100 % tohoto zvýšení. Za účelem provádění uvedeného dotačního opatření poskytuje vláda platby kyperskému úřadu pro elektřinu, který je plně ve vlastnictví státu. Podle odhadu Komise činí v roce 2022 čisté rozpočtové náklady všech těchto opatření 0,7 % HDP. Saldo veřejných financí bylo rovněž ovlivněno rozpočtovými náklady na dočasnou ochranu vysídlených osob z Ukrajiny, které se v roce 2022 odhadují na 0,1 % HDP. Současně poklesly odhadované náklady na dočasná mimořádná opatření související s krizí způsobenou onemocněním COVID-19, a to z 2,9 % HDP v roce 2021 na 0,3 % v roce 2022.
- (15) Dne 18. června 2021 Rada doporučila Kypru⁷, aby v roce 2022 zachoval podpůrné nastavení fiskální politiky, včetně impulsu dodaného nástrojem, a zachoval investice financované z vnitrostátních zdrojů.

⁷ Doporučení Rady ze dne 18. června 2021, kterým se vydává stanovisko Rady k programu stability Kypru z roku 2021 (Úř. věst. C 304, 29.7.2021, s. 58).

- (16) Podle odhadů Komise bylo nastavení fiskální politiky⁸ v roce 2022 neutrální, což bylo v kontextu vysoké inflace vhodné. Kypr na doporučení Rady nadále podporoval oživení prostřednictvím investic, které mají být financovány z nástroje. Výdaje financované z grantů v rámci nástroje a z dalších fondů Unie v roce 2022 dosáhly 1,4 % HDP (1,6 % HDP v roce 2021). Pokles výdajů financovaných z grantů v rámci Nástroje pro oživení a odolnost a z dalších fondů Unie v roce 2022 byl způsoben počáteční fází nového programového období pro ostatní fondy Unie. Příspěvek investic financovaných z vnitrostátních zdrojů k nastavení fiskální politiky měl utlumující povahu v rozsahu 0,1 procentního bodu⁹. V rozporu s doporučením Rady Kypr proto nezachoval investice financované z vnitrostátních zdrojů. Současně s tím příspěvek růstu primárních běžných výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů (bez nových opatření na straně příjmů) k nastavení fiskální politiky měl neutrální povahu. Kypr tedy udržel růst běžných výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů dostatečně pod kontrolou.
- (17) Makroekonomický scénář, z něhož vycházejí rozpočtové projekce programu stability z roku 2023, je pro rok 2023 příznivější než jarní prognóza Komise 2023 a v následujících letech je v souladu s touto prognózou. Podle projekcí vlády vzroste reálný HDP v roce 2023 o 2,8 % a v roce 2024 o 3,0 %. Pro srovnání Komise ve své jarní prognóze 2023 předpovídá nižší růst reálného HDP ve výši 2,3 % v roce 2023 a 2,7 % v roce 2024, zejména v důsledku nižšího příspěvku domácí poptávky k růstu.

⁸ Nastavení fiskální politiky se měří změnou primárních výdajů (očištěných od diskrečních opatření na straně příjmů) s vyloučením dočasných mimořádných opatření souvisejících s krizí COVID-19, ale se zahrnutím výdajů financovaných z nevratné podpory (grantů) v rámci nástroje a dalších fondů Unie ve vztahu k střednědobému potenciálnímu růstu. Více podrobností viz rámeček č. 1 ve fiskálních statistických tabulkách.

⁹ Příspěvek ostatních kapitálových výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů měl expanzivní povahu v rozsahu 0,2 procentního bodu HDP.

- (18) Vláda v programu stability z roku 2023 očekává, že se celkový přebytek veřejných financí mírně sníží z 2,1 % v roce 2022 na 2,0 % HDP v roce 2023. Podle programu stability z roku 2023 se dále očekává, že poměr veřejného dluhu k HDP klesne ze 86,5 % na konci roku 2022 na 81,1 % na konci roku 2023. Projekce v jarní prognóze Komise 2023 uvádějí přebytek veřejných financí v roce 2023 ve výši 1,8 % HDP. To je v souladu s přebytkem předpokládaným v programu stability z roku 2023. Jarní prognóza Komise 2023 očekává obdobný poměr veřejného dluhu k HDP, a to ve výši 80,4 % na konci roku 2023.
- (19) Saldo veřejných financí v roce 2023 by měla i nadále ovlivňovat fiskální opatření přijatá ke zmírnění hospodářského a sociálního dopadu zvýšení cen energií. Jedná se o opatření započatá v roce 2022, zejména, snížení spotřební daně z pohonných hmot pro všechny spotřebitele a dotování zvýšení sazeb za elektřinu. Podle projekcí v jarní prognóze Komise 2023 budou čisté rozpočtové náklady na podpůrná opatření v roce 2023 činit 0,4 % HDP¹⁰. Zdá se, že většina opatření v roce 2023 není zaměřena na nejzranitelnější domácnosti nebo podniky a mnohá z nich nezachovávají v plném rozsahu cenový signál ke snížení poptávky po energii a zvýšení energetické účinnosti. V důsledku toho se objem cílených podpůrných opatření, která se berou v úvahu při posouzení plnění doporučení Rady ze dne 12. července 2022¹¹, odhaduje v jarní prognóze Komise 2023 na 0,0 % HDP v roce 2023 (oproti 0,1 % HDP v roce 2022).

¹⁰ Hodnota vyjadřuje výši ročních rozpočtových nákladů na tato opatření včetně běžných příjmů a výdajů a případně i kapitálových výdajů.

¹¹ Doporučení Rady ze dne 12. července 2022 k národnímu programu reforem Kypru na rok 2022 a stanovisko Rady k programu stability Kypru z roku 2022, Úř. věst. C 334, 1.9.2022, s. 104.

- (20) Dne 12. července 2022 doporučila Rada Kypru zajistit v roce 2023, aby růst primárních běžných výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů byl v souladu s celkově neutrálním nastavením fiskální politiky¹², a brát přitom v potaz pokračující dočasnou a cílenou podporu domácností a podniků, které jsou nejzranitelnější vůči prudkým nárůstům cen energií, a osob prchajících z Ukrajiny. Kypr by měl být připraven přizpůsobit běžné výdaje vyvíjející se situaci. Dále bylo Kypru doporučeno rozšířit veřejné investice do zelené a digitální transformace a energetické bezpečnosti při zohlednění iniciativy REPowerEU, a to i s využitím nástroje a dalších fondů Unie.
- (21) Pro rok 2023 se v jarní prognóze Komise 2023 předpovídá celkově neutrální nastavení fiskální politiky (−0,1 % HDP). Předcházelo mu neutrální nastavení fiskální politiky v roce 2022 (0,0 % HDP). Předpovídá se, že příspěvek růstu primárních běžných výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů (očištěných o diskreční opatření na straně příjmů) k nastavení fiskální politiky v roce 2023 bude mít neutrální povahu v rozsahu 0,0 % HDP. Do této hodnoty jsou zahrnuty snížené (o 0,1 % HDP) náklady na cílená podpůrná opatření pro domácnosti a podniky, které jsou nejzranitelnější vůči prudkým nárůstům cen energií. Celkově je projektovaný růst primárních běžných výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů v souladu s doporučením Rady ze dne 12. července 2022. Výdaje financované z grantů v rámci nástroje a z dalších fondů Unie by měly v roce 2023 podle projekce činit 0,8 % HDP, zatímco investice financované z vnitrostátních zdrojů mají mít expanzivní příspěvek k nastavení fiskální politiky v rozsahu 0,8 procentního bodu¹³. Kypr tedy plánuje financovat dodatečné investice prostřednictvím nástroje a dalších fondů Unie, a tudíž se počítá se zachováním investic financovaných z vnitrostátních zdrojů. Země plánuje financovat veřejné investice do zelené a digitální transformace a energetické bezpečnosti, jako je systém řízení kyperského trhu s elektřinou, výstavba nových energeticky účinných budov, včetně nové nemocnice pro duševně nemocné, zlepšení energetické účinnosti škol a zlepšení zabezpečení dodávek vody pro regiony Nikósie a Larnaky prostřednictvím výstavby vodní nádrže, které jsou částečně financovány z nástroje a z dalších fondů Unie.

¹² Podle jarní prognózy Komise 2023 se střednědobý růst potenciálního produktu Kypru (desetiletý průměr), který se používá k měření nastavení fiskální politiky, odhaduje v nominálním vyjádření na 8,2 %.

¹³ Předpokládá se, že příspěvek ostatních kapitálových výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů bude mít neutrální povahu v rozsahu 0,0 procentního bodu HDP.

- (22) Podle programu stability z roku 2023 by se měl přebytek veřejných financí zvýšit na 2,3 % HDP v roce 2024. Zvýšení v roce 2024 odráží zejména zvýšení příspěvků na sociální zabezpečení od 1. ledna 2024. Poměr veřejného dluhu k HDP na konci roku 2024 by měl podle programu stability z roku 2023 klesnout na 72,9 %. Na základě opatření politiky, která byla známa ke dni uzávěrky prognózy, Komise ve své jarní prognóze 2023 předpovídá pro rok 2024 přebytek veřejných financí ve výši 2,1 % HDP. To je v souladu s přebytkem předpokládaným v programu stability z roku 2023. Jarní prognóza Komise 2023 očekává obdobný poměr veřejného dluhu k HDP, a to ve výši 72,5 % na konci roku 2024.
- (23) V programu stability se plánuje postupné ukončení všech podpůrných opatření v oblasti energetiky v roce 2024. Komise rovněž předpokládá postupné úplné ukončení podpůrných opatření v oblasti energetiky v roce 2024. To vychází z předpokladu, že nedojde k novému nárůstu cen energií.
- (24) Kypr plánuje v rámci programu splnit střednědobý rozpočtový cíl – strukturální rozpočtové saldo ve výši 0,0 % HDP – v roce 2023 a zachovat jej po celou zbývající část programového období. Na základě jarní prognózy Komise 2023 se očekává strukturální saldo ve výši +0,9 % HDP v roce 2023 a +1,3 % HDP v roce 2024, což je nad úroveň střednědobého rozpočtového cíle. K posílení vnější pozice v roce 2024 přispěje i omezující fiskální politika.
- (25) Za předpokladu nezměněné politiky mají podle jarní prognózy Komise 2023 čisté primární výdaje financované z vnitrostátních zdrojů vzrůst¹⁴ v roce 2024 o 3,6 %.
- (26) Podle programu stability z roku 2023 se očekává, že veřejné investice klesnou z 3,0 % HDP v roce 2023 na 2,8 % HDP v roce 2024. Ve snížení investic se projevuje konstantní úroveň nominálních investic při vyšším HDP.

¹⁴ Čisté primární výdaje se určují jako výdaje financované z vnitrostátních zdrojů očištěné o diskreční opatření na straně příjmů a s vyloučením úrokových výdajů, jakož i výdajů na cyklickou nezaměstnanost.

- (27) Program stability z roku 2023 nastiňuje střednědobou fiskální cestu do roku 2026. Podle programu stability z roku 2023 by měl přebytek veřejných financí zůstat v roce 2025 konstantní na úrovni 2,3 % HDP a do roku 2026 by se měl zvýšit na 2,4 %. Saldo veřejných financí je tedy naplánováno tak, aby v průběhu programového období splňovalo příslušnou referenční hodnotu stanovenou ve Smlouvě. Poměr veřejného dluhu k HDP by se měl podle programu stability z roku 2023 snížit ze 72,9 % na konci roku 2024 na 60,1 % do konce roku 2026.
- (28) V souladu s čl. 19 odst. 3 písm. b) nařízení (EU) 2021/241 a kritériem 2.2 přílohy V tohoto nařízení zahrnuje plán pro oživení a odolnost rozsáhlý soubor vzájemně se posilujících reforem a investic, které mají být provedeny do roku 2026. Provádění kyperského plánu pro oživení a odolnost probíhá, avšak hrozí určitá zpoždění. Kypr předložil jednu žádost o platbu v souvislosti s 14 milníky plánu pro oživení a odolnost, na něž bylo celkově vyplaceno 85 milionů EUR. Kyperský plán pro oživení a odolnost je svou povahou relativně rozsáhlý a složitý. Silná správa a průběžné monitorování plánu pro oživení a odolnost mají zásadní význam pro minimalizaci rizika zpoždění. Očekává se, že kyperský plán pro oživení a odolnost bude zrevidován tak, aby zahrnoval opatření plánu REPowerEU a zohledňoval snížený maximální finanční příspěvek. Rychlé začlenění nové kapitoly REPowerEU do plánu pro oživení a odolnost umožní financovat další reformy a investice na podporu strategických cílů Kypru v oblasti energetiky a zelené transformace. Pro úspěšné provádění plánu pro oživení a odolnost i dalších hospodářských politik a politik zaměstnanosti, které jdou nad rámec plánu, je i nadále důležité systematické a účinné zapojování místních a regionálních orgánů, sociálních partnerů a dalších příslušných zúčastněných stran, aby měla celková politická agenda širokou podporu.

- (29) Všechny programové dokumenty Kypru v rámci politiky soudržnosti schválila Komise v roce 2022. Rychlé provádění programů v rámci politiky soudržnosti komplementárně k plánu pro oživení a odolnost a v synergii s ním, včetně kapitoly REPowerEU, má na Kypru zásadní význam pro dosažení zelené a digitální transformace, zvýšení hospodářské a sociální odolnosti a zajištění vyváženého územního rozvoje.
- (30) Kromě hospodářských a sociálních výzev, jimiž se zabývá plán pro oživení a odolnost a programy v rámci politiky soudržnosti, čelí Kypr řadě dalších výzev v souvislosti s podnikatelským prostředím, zejména pokud jde o správu a řízení státem vlastněných subjektů, zavádění obnovitelných zdrojů energie, vylepšení a modernizaci elektrizační sítě, propojení energetických soustav, energetickou účinnost, udržitelnou dopravu a dovednosti potřebné pro ekologickou transformaci.

- (31) Systém správy a řízení vykazuje mezery, pokud jde o mezinárodní standardy, např. pokyny Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj týkající se správy a řízení státem vlastněných subjektů a soubor nástrojů Světové banky pro správu a řízení státem vlastněných subjektů. Vyšší efektivnost a účinnost státem vlastněných subjektů by zajistily zejména posílená transparentnost a vyšší odpovědnost za finanční výsledky a veřejné cíle, stejně jako zavedení osvědčených postupů, například transparentní a na zásluhách založený postup jmenování do řídicích orgánů státem vlastněných subjektů. Stávající situaci by rovněž zlepšil přesun funkce vlastnictví státem vlastněných subjektů z politicky zaměřených odvětvových ministerstev na specializovaný ústřední subjekt nebo alespoň zřízení centralizovaného monitorovacího útvaru na ministerstvu financí. Zlepšení správy a řízení by pomohlo zajistit včasné dokončení klíčových veřejných investičních projektů státem vlastněných subjektů, což by následně usnadnilo zelenou a digitální transformaci. Opatření týkající se státem vlastněných subjektů by zvýšila účinnost správy a řízení na Kypru a spravedlivost a transparentnost trhu pro místní a zahraniční podniky. To je v souladu s cíli dlouhodobé strategie pro Kypr a příslušným akčním plánem (v rámci oblasti iniciativy „Modernizovat státem vlastněné podniky a vytvořit náležité pobídky pro inovace a efektivnost“). Politiky zaměřené na zlepšení správy a řízení státem vlastněných subjektů mohou rovněž pomoci zvýšit efektivnost veřejného sektoru. Kypr požádal Mezinárodní měnový fond o technickou pomoc v oblasti správy státem vlastněných podniků.

(32) Úplný potenciál obnovitelných zdrojů energie na Kypru by bylo možné dále uvolnit, zejména dalšími investicemi do vylepšení a modernizace elektrizační sítě a volbou síťového zařízení pro ukládání energie. Vhodným ekonomickým nástrojem k urychlení zavádění obnovitelných zdrojů energie mohou být smlouvy o nákupu elektřiny a rozdílové smlouvy. Kypr v současné době nepoužívá plyn, ropa však tvoří 83,2 % celkové skladby zdrojů energie. Vzhledem k velkým výkyvům v cenách energií na světových trzích je z hlediska udržitelnosti kyperského hospodářství zásadní snížit jeho vysokou závislost na ropě, kterou všechnu dováží. Aby Kypr diverzifikoval dodávky energie a snížil závislost na dovozu, bylo by pro něj přínosné propojení elektroenergetických soustav a rozšíření obnovitelných zdrojů energie, jakož i nové investice do infrastruktury a sítí. Kromě toho by bylo možné rozšířit a urychlit politiky týkající se energetické účinnosti, aby se omezil růst spotřeby energie. Předpokládá se, že opatření v oblasti energetické účinnosti přispějí i k řešení energetické chudoby, kterou trpí velká část obyvatelstva (19,4 %v roce 2021), dle potřeby i s využitím fondů politiky soudržnosti. Kypru by prospěl přechod na udržitelnou dopravu. Ostrov je v současné době závislý na soukromé dopravě a celé odvětví dopravy bylo v roce 2020 odpovědné za 21 % celkových emisí skleníkových plynů, přičemž podíl elektromobilů na nových registracích a počet dobíjecích stanic na jedno vozidlo je nejnižší v Unii. Aby Kypr splnil cíle balíčku „Fit for 55“, je nutné zvýšit ambice v oblasti snižování emisí skleníkových plynů a zvýšit cíle v oblasti obnovitelné energie a energetické účinnosti.

- (33) Přechod na hospodářství s nulovými čistými emisemi je komplikován nedostatkem pracovních sil a dovedností v odvětvích a povoláních, která jsou klíčová pro zelenou transformaci, včetně výroby, zavádění a údržby technologií s nulovými čistými emisemi. V roce 2022 se několik povolání se specifickými dovednostmi nebo znalostmi potřebnými pro zelenou transformaci potýkalo s nedostatkem pracovních sil a klíčová odvětví (např. stavebnictví, výroba) zaznamenala rostoucí míru volných pracovních míst. Aby se snížil nedostatek dovedností a podpořilo se začlenění a přerozdělení pracovních sil, jsou zásadně důležité vysoce kvalitní systémy vzdělávání a odborné přípravy, které budou reagovat na měnící se potřeby trhu práce, a cílená opatření pro prohlubování dovedností a změny kvalifikace. Pro zapojení nevyužívané nabídky pracovních sil je zapotřebí, aby tato opatření byla přístupná, zejména pro jednotlivce a v odvětvích a regionech, jichž se zelená transformace dotýká nejvíce.
- (34) Na základě posouzení Komise přezkoumala Rada program stability z roku 2023 a její stanovisko¹⁵ je promítnuto do doporučení č. 1.

¹⁵ Podle čl. 5 odst. 2 a čl. 9 odst. 2 nařízení (ES) č. 1466/97.

- (35) Vzhledem k úzké provázanosti ekonomik členských států eurozóny a jejich kolektivnímu příspěvku k fungování hospodářské a měnové unie Rada doporučila, aby členské státy eurozóny, mimo jiné prostřednictvím svých plánů pro oživení a odolnost, i) zachovaly udržitelnost dluhu a upustily od široce pojaté podpory agregátní poptávky v roce 2023, lépe zacílily fiskální opatření přijatá ke zmírnění dopadu vysokých cen energií a zvážily vhodné způsoby ukončení podpory, až tlak na ceny energií poklesne; ii) udržely vysokou úroveň veřejných investic a podporovaly soukromé investice s cílem napomoci zelené a digitální transformaci; iii) podporovaly takový vývoj mezd, který zmírní ztrátu kupní síly, a zároveň omezovaly sekundární dopady na inflaci, dále zlepšovaly aktivní politiky na trhu práce a řešily nedostatek kvalifikovaných pracovníků; iv) zlepšily podnikatelské prostředí a zajistily, aby energetická podpora pro podniky byla nákladově efektivní, dočasná a zaměřená na životaschopné podniky a aby zachovala pobídky pro ekologickou transformaci, a v) zachovaly makrofinanční stabilitu, sledovaly rizika a současně pokračovaly v práci na dokončení bankovní unie. K provedení prvního, druhého, třetího a čtvrtého doporučení uvedeného v doporučení týkajícím se eurozóny 2023 přispívají v případě Kypru doporučení č. 1, 2, 3 a 4.
- (36) S ohledem na hloubkový přezkum Komise a její posouzení přezkoumala Rada národní program reform na rok 2023 a program stability z roku 2023. Její doporučení podle článku 6 nařízení (EU) č. 1176/2011 jsou promítnuta do doporučení č. 1. Politiky uvedené v doporučení č. 1 pomáhají řešit slabiny související se soukromým, veřejným a vnějším dluhem. Doporučení č. 2 přispívá k provedení doporučení č. 1. Politiky uvedené v doporučení č. 1 přispívají jak k řešení nerovnováh, tak k provedení doporučení uvedených v doporučení týkajícím se eurozóny 2023 v souladu s 35. bodem odůvodnění,

DOPORUČUJE Kypru v období 2023–2024:

1. Ukončit co nejdříve v letech 2023 a 2024 mimořádná podpůrná opatření v oblasti energetiky. Pokud by si nový nárůst cen energií vyžádal nová nebo pokračující podpůrná opatření, zajistit, aby tato podpůrná opatření byla zaměřena na ochranu zranitelných domácností a podniků, aby byla fiskálně dostupná a zachovávala stimuly k úsporám energií. Při zachování zdravé fiskální pozice v roce 2024 zachovat veřejné investice financované z vnitrostátních zdrojů a zajistit účinné využívání grantů z nástroje i dalších fondů Unie, především za účelem podpory zelené a digitální transformace.

Uspadnit snižování soukromého dluhu, mimo jiné zavedením účinného rámce pro zabavení majetku.

V období po roce 2024 pokračovat v provádění investic a reforem vedoucích k vyššímu udržitelnému růstu a zachovat obezřetnou střednědobou fiskální pozici.

2. Urychlit provádění plánu pro oživení a odolnost, mimo jiné zajištěním odpovídajících administrativních kapacit, a neprodleně dokončit kapitolu REPowerEU s cílem bezprostředně zahájit její provádění. Pokračovat v rychlém provádění programů politiky soudržnosti a zajistit jejich úzkou doplňkovost a součinnost s plánem pro oživení a odolnost.
3. Přijmout opatření ke zlepšení správy a řízení státem vlastněných subjektů v souladu s mezinárodními standardy.

4. Snížit celkovou závislost na fosilních palivech a diverzifikovat dodávky energie. Lépe využívat veškerý nevyužitý potenciál pro výrobu obnovitelné energie, urychlit zavádění obnovitelných zdrojů energie pomocí vhodných ekonomických nástrojů a dalších investic do vylepšení a modernizace elektrizační sítě, včetně zařízení pro ukládání energie. Urychlit rozvoj propojení elektroenergetických soustav. Rozšířit a urychlit opatření v oblasti energetické účinnosti s cílem řešit mimo jiné energetickou chudobu. Rozšířit a urychlit přechod k udržitelné dopravě. Zintenzivnit politické úsilí zaměřené na poskytování a získávání dovedností a kompetencí potřebných pro zelenou transformaci.

V Bruselu dne

Za Radu
předseda/předsedkyně
